

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

19. března 2015*

„Řízení o předběžné otázce — Vnitřní trh se zemním plynem — Směrnice 2003/55/ES — Článek 25 — Směrnice 2009/73/ES — Články 41 a 54 — Časová působnost — Nařízení (ES) č. 1775/2005 — Článek 5 — Mechanismy přidělování kapacity a postupy pro řízení překročení kapacity — Rozhodnutí regulačního orgánu — Právo na opravný prostředek — Opravný prostředek společnosti, která je držitelem oprávnění k přepravě zemního plynu — Listina základních práv Evropské unie — Článek 47 — Právo na účinnou právní ochranu proti rozhodnutí regulačního orgánu“

Ve věci C-510/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Kúria (Maďarsko) ze dne 2. července 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 25. září 2013, v řízení

E.ON Földgáz Trade Zrt

proti

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, K. Jürimäe (zpravodajka), J. Malenovský, M. Safjan a A. Prechal, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi A. Tokárem a K. Herrmann, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 23. října 2014,

vydává tento

* Jednací jazyk: maďarština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 25 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES (Úř. věst. L 176, s. 57, dále jen „druhá směrnice“), jakož i článků 41 a 54 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. L 211, s. 94, dále jen „třetí směrnice“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností E.ON Földgáz Trade Zrt. (dále jen „E.ON Földgáz“) a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (maďarský úřad pro regulaci energetického odvětví a veřejné služby, dále jen „regulační orgán“) v otázce změny, kterou uvedený orgán provedl v pravidlech řádu plynárenské soustavy (dále jen „řád soustavy“) pro přidělování dlouhodobé kapacity a řízení překročení kapacity.

Právní rámec

Unijní právo

Druhá směrnice

- 3 Článek 25 druhé směrnice, nadepsaný „Regulační orgány“, v odstavcích 5, 6 a 11 stanovil:

„5. Každá strana, která si stěžuje na provozovatele přepravní soustavy, zařízení [pro zkapalněný zemní plyn] nebo distribuční soustavy ohledně záležitostí uvedených v odstavcích 1, 2 a 4 a v článku 19, může předat stížnost regulačnímu orgánu, který jako orgán pro řešení sporů vydá rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení stížnosti. Tuto lhůtu je možné prodloužit o dva měsíce, pokud regulační orgán potřebuje další informace. Tuto lhůtu je možné dále prodloužit po dohodě s navrhovatelem. Toto rozhodnutí má závazný účinek, pokud není zrušeno nebo odvoláno.

6. Každá osoba, která má právo si stěžovat [Každá dotčená strana, která je oprávněna podat stížnost proti] rozhodnutí o metodách přijatá podle odstavců 2, 3 a 4, nebo má-li regulační orgán konzultační povinnost, na navržené metody, může podat stížnost s ohledem na přezkoumání rozhodnutí ve lhůtě nejvýše dvou měsíců po zveřejnění rozhodnutí nebo návrhu rozhodnutí nebo v kratší lhůtě stanovené členskými státy. Tato stížnost nemá pozastavující účinek.

[...]

11. Stížnosti uvedené v odstavcích 5 a 6 se podávají, aniž je dotčen výkon práva na opravný prostředek podle právních předpisů Společenství a členských států.“

Třetí směrnice

- 4 Článek 41 třetí směrnice v podstatě přebírá obsah článku 25 druhé směrnice. Odstavce 11, 12 a 15 tohoto článku 41 jsou formulovány obdobně jako odstavce 5, 6 a 11 uvedeného článku 25. Článek 41 třetí směrnice obsahuje odstavec 17, jehož obdoba se v článku 25 druhé směrnice nevyskytuje a který zní následovně:

„Členské státy zajistí, aby na vnitrostátní úrovni existovaly vhodné mechanismy, v jejichž rámci má strana, které se rozhodnutí regulačního orgánu týká, právo podat opravný prostředek k subjektu, který je na zúčastněných stranách a jakékoli vládě nezávislý.“

5 Článek 54 třetí směrnice, nadepsaný „Provedení“, stanoví:

„1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do dne 3. března 2011. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Členské státy budou tyto předpisy používat ode dne 3. března 2011, s výjimkou článku 11, který budou používat ode dne 3. března 2013.

[...]“

Nařízení (ES) č. 1775/2005

6 Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1775/2005 ze dne 28. září 2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám (Úř. věst. L 289, s. 1) bylo platné v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení. Toto nařízení bylo zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení č. 1775/2005 (Úř. věst. L 211, s. 36 a oprava v Úř. věst. 2009, L 229, s. 29, jakož i Úř. věst. 2009, L 309, s. 87) použitelným od 3. března 2011.

7 Body 17 a 23 odůvodnění nařízení č. 1775/2005 zněly takto:

„(17) Vnitrostátní regulační orgány by měly zajistit dodržování pravidel obsažených v tomto nařízení a v pokynech, které jsou podle něj přijaty.

[...]

(23) Protože cíle tohoto nařízení, zejména stanovení spravedlivých pravidel pro podmínky přístupu k plynárenským přepravním soustavám, nemůže být uspokojivě dosaženo členskými státy, a proto jej může být z důvodu rozsahu a účinků lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedeného cíle.“

8 Článek 1 odst. 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, stanovil:

„1. Cílem tohoto nařízení je stanovit nediskriminační pravidla pro podmínky přístupu k plynárenským přepravním soustavám s přihlédnutím ke zvláštnostem celostátních a regionálních trhů, aby bylo zajištěno řádné fungování vnitřního trhu se zemním plynem.

Tento cíl zahrnuje stanovení harmonizovaných zásad pro sazby či metody jejich výpočtu, pro přístup k soustavě, zavedení služeb pro přístup třetích stran, a harmonizované zásady pro přidělování kapacity a řízení překročení kapacity, stanovení požadavků na průhlednost, pravidla pro vyrovnávání, vyrovnávací poplatky a usnadnění obchodování s kapacitou.“

9 Článek 2 odst. 1 bod 11 uvedeného nařízení stanovil:

„1. Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

11. „uživatelé soustavy“ zákazník nebo potenciální zákazník provozovatele přepravní soustavy a samotní provozovatelé přepravních soustav, pokud je to potřebné pro výkon jejich funkce ve vztahu k přepravě“.

10 Článek 5 téhož nařízení, nadepsaný „Zásady mechanismů přidělování kapacity a postupů pro řízení překročení kapacity“, stanovil:

„1. Účastníkům trhu je dána k dispozici maximální kapacita ve všech významných bodech uvedených v čl. 6 odst. 3, s přihlédnutím k integritě soustavy a účinnosti provozu soustavy.

2. Provozovatelé přepravních soustav zavedou a zveřejní nediskriminační a průhledné mechanismy přidělování kapacity, které:

- a) poskytují vhodné ekonomické signály pro účinné a maximální využití technické kapacity a usnadňují investice do nové infrastruktury;
- b) jsou slučitelné s tržními mechanismy včetně krátkodobých trhů a obchodovacích středisek a zároveň jsou pružné a schopné se přizpůsobit podmínkám vyvíjejícího se trhu;
- c) jsou slučitelné se systémy přístupu k soustavě členských států.

3. Pokud provozovatelé přepravních soustav uzavírají nové přepravní smlouvy nebo znovu sjednávají stávající přepravní smlouvy, zohlední tyto smlouvy následující zásady:

- a) v případě smluvního překročení kapacity nabídne provozovatel přepravní soustavy nevyužitou kapacitu na primárním trhu alespoň v režimu na následující den a jako přerušitelnou;
- b) uživatelé soustavy, kteří chtějí na sekundárním trhu odprodat nebo pronajmout jimi nevyužitou smluvní kapacitu, mají právo tak učinit. Členské státy mohou od uživatelů soustavy požadovat, aby tuto skutečnost oznámili nebo sdělili provozovateli přepravní soustavy.

4. Pokud smluvní kapacita ze stávajících přepravních smluv zůstane nevyužitá a dojde k smluvnímu překročení kapacity, použijí provozovatelé přepravních soustav odstavec 3, pokud tím nebudou porušeny požadavky stávajících přepravních smluv. Pokud by tím došlo k porušení stávajících přepravních smluv, požádají provozovatelé přepravních soustav po konzultaci s příslušnými orgány podle odstavce 3 uživatele soustavy, aby použil nevyužitou kapacitu na sekundárním trhu.

5. Dojde-li k fyzickému přetížení, použije provozovatel přepravní soustavy nebo případně regulační orgán nediskriminační a průhledné mechanismy přidělování kapacity.“

11 Článek 9 nařízení č. 1775/2005, nadepsaný „Pokyny“, v odstavci 1 a 2 stanovil:

„1. Pokyny, kterými se stanoví minimální stupeň harmonizace požadované pro dosažení cíle tohoto nařízení, případně určí:

[...]

- b) podrobnosti zásad pro mechanismy přidělování kapacity a uplatňování postupů řízení překročení kapacity v případě smluvního překročení kapacity podle článku 5;

[...]

2. Pokyny týkající se záležitostí uvedených v odstavci 1 jsou stanoveny v příloze. Komise je může změnit; změna se provede postupem podle čl. 14 odst. 2.

[...]“

12 Článek 10 tohoto nařízení, nadepsaný „Regulační orgány“, v prvním pododstavci stanovil:

„Při výkonu svých povinností podle tohoto nařízení zajišťují regulační orgány členských států zřízené podle článku 25 směrnice 2003/55/ES soulad s tímto nařízením a s pokyny přijatými podle článku 9 tohoto nařízení.“

13 Příloha nařízení č. 1775/2005 obsahuje pokyny ve smyslu článku 9 tohoto nařízení. Bod 2 této přílohy definuje konkrétně „[z]ásady mechanismů přidělování kapacity, postupů řízení překročení kapacity a jejich uplatňování v případě smluvního překročení kapacity“.

14 Na základě čl. 17 druhého pododstavce se nařízení č. 1775/2005 použilo od 1. července 2006.

Maďarská právní úprava

15 Relevantní ustanovení vnitrostátního práva týkající se aktivní legitimace a právního zájmu na podání opravného prostředku jsou zakotvena v zákoně č. III z roku 1952, kterým se stanoví občanský soudní řád (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény) a v zákoně č. CXL z roku 2004 o obecné úpravě správních řízení a útvarů správy (A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény).

16 Ustanovení § 110 zákona č. XL z roku 2008 o dodávkách zemního plynu (A földgázellátásról szóló 2008. évi XL törvény) stanoví:

„1. Provozovatel soustavy vypracuje pravidla, postupy a upraví podmínky provozu propojené soustavy zemního plynu, minimální náležitosti obchodních smluv, účtování a měření, výměnu informací, jakož i řád soustavy, který obsahuje podrobná pravidla denní bilance. [...]

2. Při vypracování řádu soustavy je třeba zohlednit bezpečnost dodávek, požadavky na kvalitu, neutralitu z hlediska hospodářské soutěže a volný přístup k propojené soustavě. Provozovatel soustavy je povinen vyžádat si za účelem vypracování řádu stanovisko výboru pro řád soustavy zřízeného a upraveného zvláštním předpisem.

3. Provozovatel soustavy každoročně reviduje řád soustavy vypracovaný podle odstavce 2. Za tím účelem si vyžádá stanovisko výboru pro řád soustavy a v případě změny předloží regulačnímu orgánu nejpozději do 31. října každého roku [navrhovanou změnu či změny] ke schválení spolu se stanovisky, která obdržel. Regulační orgán řád soustavy neschválí, jestliže porušuje zákon, brání skutečné hospodářské soutěži nebo uplatňování zásad a pravidel cenové regulace nebo jestliže umožňuje, aby bylo s určitými zákazníky bezdůvodně zacházeno odlišně. Uloží provozovateli soustavy s tím, že uvede důvody, které jej k tomu vedly, aby předložil ve lhůtě, kterou určí, nový přepracovaný návrh. Držitelé oprávnění, výrobci zemního plynu, uživatelé soustavy a zákazníci jsou povinni dodržovat příslušná ustanovení schváleného řádu soustavy.

4. V případě změny právních nebo správních předpisů nebo v případě, že řád soustavy brání skutečné hospodářské soutěži nebo uplatňování zásad a pravidel cenové regulace nebo jestliže umožňuje, aby bylo s určitými zákazníky bezdůvodně zacházeno odlišně, regulační orgán po dohodě s držiteli oprávnění a uživateli soustavy uloží provozovateli soustavy povinnost, aby ve lhůtě, kterou určí, provedl změnu řádu, přičemž uvede důvody, které jej k uložení této povinnosti vedly. Není-li změna provedena, může uložit pokutu a provést změnu řádu *ex officio*.

5. Konsolidované znění řádu soustavy se změnami je zveřejňováno spolu se schvalovacím rozhodnutím regulačního orgánu na internetových stránkách držitelů oprávnění.

[...]“

Okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

- 17 Společnost E.ON Földgáz, která je držitelkou oprávnění pro přepravu zemního plynu, předložila maďarskému provozovateli soustavy pro přepravu plynu, FGSZ Földgákszallító Zrt (dále jen „provozovatel soustavy“), čtyři žádosti o přidělení dlouhodobé kapacity ve vstupním bodě plynovodu propojujícího Maďarsko a Rakousko (Hungarian-Austrian Gas Interconnector, dále jen „HAG“).
- 18 Jelikož uvedené žádosti značně překračovaly kapacitu dostupnou v tomto vstupním bodě od 1. července 2010, tento provozovatel soustavy požádal regulační orgán o vyjádření, jak by měl na uvedené žádosti reagovat.
- 19 Regulační orgán přijal v reakci na žádost provozovatele soustavy rozhodnutí č. 98/2010 ze dne 22. února 2010, kterým bylo změněno rozhodnutí ze dne 25. ledna 2010, jímž byl schválen řád soustavy.
- 20 Rozhodnutím č. 98/2010 byla změněna ustanovení řádu soustavy upravující přidělování kapacity na dobu přesahující jeden plynárenský rok (dále jen „dlouhodobá kapacita“). Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že toto rozhodnutí č. 98/2010 změnilo i úpravu řízení překročení kapacity.
- 21 Řád soustavy stanovil, než byl změněn rozhodnutím č. 98/2010, že provozovatel soustavy posoudí žádosti o přidělení dlouhodobé kapacity v pořadí, v kterém je obdržel, a přidělí tuto kapacitu v mezích dostupné kapacity na základě smlouvy, kterou uzavře se žadateli.
- 22 Na základě změn provedených rozhodnutím č. 98/2010 měl provozovatel soustavy povinnost vyhradit pro plynárenský rok 2010–2011 80 % dostupné kapacity pro dlouhodobé smlouvy a 20 % této kapacity pro jednorozhodnutí smlouvy uzavřené na tento plynárenský rok. Pokud jde o následující plynárenské roky, toto rozhodnutí stanoví, že od plynárenského roku 2011–2012 bude dlouhodobá kapacita přidělována a smlouvy budou uzavírány podle nové úpravy, kterou provozovatel soustavy vypracuje ve spolupráci s obchodníky se zemním plynem a předloží ji regulačnímu orgánu ke schválení.
- 23 Regulační orgán odůvodnil vydání této nové úpravy tím, že původní postup pro přidělování kapacity narušoval průběh hospodářské soutěže a bránil novým účastníkům ve vstupu na trh.
- 24 Společnost E.ON Földgáz podala dne 27. března 2010 k Fővárosi Bíróság (soud v Budapešti) žalobu znějící na zrušení ustanovení rozhodnutí č. 98/2010 upravujících podmínky pro přidělování kapacity na plynárenský rok 2010-2011. Její žaloba byla zamítnuta dne 3. listopadu 2011.
- 25 Fővárosi Ítéltábla (krajský odvolací soud v Budapešti) zamítl dne 9. května 2012 odvolání společnosti E.ON Földgáz z důvodu, že tato společnost nebyla aktivně legitimována pro účely řízení o soudním přezkumu správního rozhodnutí týkajícího se řádu soustavy. Společnost E.ON Földgáz totiž podle něj neprokázala přímý zájem ve vztahu k napadeným ustanovením rozhodnutí č. 98/2010, neboť neuzavřela smlouvu s provozovatelem soustavy a toto rozhodnutí zmiňuje pouze posledně uvedeného provozovatele.
- 26 Společnost E.ON Földgáz tedy podala kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Tvrdí, že má přímý zájem zakládající její aktivní legitimaci. Tento zájem spočívá podle ní v tom, že rozhodnutí č. 98/2010 vedlo ke změně ustanovení v řádu soustavy, na jejichž základě podala jakožto držitelka oprávnění k přepravě plynu žádosti o přidělení kapacity, a že nová úprava omezuje její právo získat prostřednictvím smlouvy kapacitu, jež je předmětem těchto žádostí. V tomto ohledu je podle ní irelevantní, zda byla mezi E.ON Földgáz a provozovatelem soustavy uzavřena smlouva, neboť řád soustavy podle ní upravuje mimo jiné postup pro uzavírání takových smluv. Rozhodnutí č. 98/2010 navíc bylo podle ní přijato v návaznosti na její žádosti. Uvádí mimoto, že podle zákona č. XL z roku 2008 o dodávkách zemního plynu měl provozovatel soustavy povinnost se na ni jakožto na obchodníka se zemním plynem obrátit pro účely konzultace při přípravě řádu soustavy.

- 27 Předkládající soud uvádí, že v maďarském právu je účastník správního řízení aktivně legitimován k podání žaloby proti správnímu rozhodnutí pouze v případě, že jeho žaloba směřuje proti ustanovení takového rozhodnutí, které se bezprostředně dotýká jeho práv. Klade si tedy otázku, zda zájem, na nějž poukazuje společnost E.ON Földgáz a který kvalifikuje jako hospodářský, může být bezprostředním zájmem pro účely založení aktivní legitimace této žalobkyně v soudním řízení proti regulačnímu rozhodnutí v oblasti energetiky.
- 28 Předkládající soud zastává názor, že je třeba vyložit pojem „dotčená strana“ obsažený v druhé a třetí směrnici. Soudní dvůr již totiž tento pojem vyložil u žalob směřujících proti rozhodnutím regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (rozsudky Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, a Arcor, C-55/06, EU:C:2008:244), avšak nelze nalézt v tomto ohledu žádný precedens, pokud jde o regulaci energetického odvětví a konkrétně rozhodnutí týkající se řádů soustavy.
- 29 Za těchto podmínek se Kúria (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Jsou ustanovení obsažená v článku 25 [druhé] směrnice [...], která určují, kdo je oprávněn podat opravný prostředek, použitelná na případ správního rozhodnutí vydaného za platnosti této směrnice, nebo je třeba zohlednit v probíhajícím soudním řízení ustanovení obsažená v článku 41 [třetí] směrnice [...], která vstoupila v platnost během řízení, vzhledem k ustanovení čl. 54 odst. 1 druhého pododstavce této směrnice, podle něhož se uvedená ustanovení použijí ode dne 3. března 2011?
- 2) Pokud je třeba použít [třetí] směrnici, lze v rámci žaloby proti rozhodnutí, kterým se schvaluje řád soustavy nebo jímž se určuje jeho obsah, považovat držitele oprávnění majícího hospodářský zájem, jako je tomu v projednávané věci, za dotčenou stranu, nebo je takovou dotčenou stranou pouze provozovatel soustavy oprávněný navrhnout schválení řádu?
- 3) Pokud je třeba použít [druhou] směrnici, spadá mezi případy stanovené v čl. 25 odst. 5 nebo 6 uvedené směrnice schvalování nebo případně změna [ř]ádu soustavy, k níž došlo v projednávané věci, pokud se týká posuzování žádostí o přidělování kapacity?
- 4) Pokud jde o případ zahrnutý v čl. 25 odst. 6 [druhé] směrnice, lze v rámci žaloby proti rozhodnutí, kterým se schvaluje řád soustavy nebo jímž se určuje jeho obsah, považovat držitele oprávnění majícího hospodářský zájem, jako je tomu v projednávané věci, za „dotčenou stranu“, nebo je takovou dotčenou stranou pouze provozovatel soustavy oprávněný navrhnout schválení řádu?
- 5) Jak má být vykládán čl. 25 odst. 11 [druhé] směrnice, podle něhož se stížnosti uvedené v odstavcích 5 a 6 podávají, aniž je dotčeno právo na opravný prostředek podle [unijních] právních předpisů a vnitrostátních právních předpisů, v případě, že z odpovědí na předchozí otázky vyplývá, že vnitrostátní právo stanoví pro podání opravného prostředku přísnější podmínky než tato směrnice nebo [unijní] právo?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 30 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být třetí směrnice, která měla být provedena do 3. března 2011, a konkrétně nová ustanovení zavedená v jejím čl. 47 odst. 17, vykládána v tom smyslu, že se směrnice vztahuje na opravný prostředek podaný proti takovému rozhodnutí regulačního orgánu, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, které bylo přijato před uplynutím této lhůty pro provedení, pokud řízení o tomto opravném prostředku k uvedenému datu stále probíhalo.

- 31 Článek 41 odst. 17 třetí směrnice stanoví, že členské státy zajistí, aby na vnitrostátní úrovni existovaly vhodné mechanismy, v jejichž rámci má strana, které se rozhodnutí regulačního orgánu týká, právo podat opravný prostředek k subjektu, který je na zúčastněných stranách a jakékoli vládě nezávislý.
- 32 Toto ustanovení se podle svého znění použije na situace, kdy regulační orgán přijal rozhodnutí, které zasáhlo do práv jedné ze stran. Otázka, zda se na situaci vztahuje čl. 41 odst. 17 třetí směrnice, tedy musí být posouzena s ohledem na datum přijetí uvedeného rozhodnutí.
- 33 Článek 41 odst. 17 třetí směrnice tedy musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na rozhodnutí regulačního orgánu přijatá před uplynutím lhůty pro provedení uvedené v čl. 54 odst. 1 této směrnice, tj. před 3. březnem 2011.
- 34 V takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, kdy bylo rozhodnutí č. 98/2010 přijato dne 22. února 2010, tj. před uplynutím lhůty pro provedení třetí směrnice, se proto tato směrnice nepoužije.
- 35 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že třetí směrnice, která měla být provedena do 3. března 2011, a konkrétně nová ustanovení zavedená v jejím čl. 41 odst. 17, musí být vykládána v tom smyslu, že se nevztahuje na opravný prostředek podaný proti takovému rozhodnutí regulačního orgánu, jako je rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení, které bylo přijato před uplynutím této lhůty pro provedení, pokud řízení o tomto opravném prostředku k uvedenému datu stále probíhalo.

Ke druhé otázce

- 36 Vzhledem k odpovědi poskytnuté na první otázku není třeba odpovídat na druhou otázku.

Ke třetí až páté otázce

- 37 Podstatou třetí až páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda musí být článek 25 druhé směrnice vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům upravujícím podávání opravných prostředků k soudu, který má pravomoc přezkoumávat legalitu aktů regulačního orgánu, které za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, nepřiznávají takovému hospodářskému subjektu, jako je společnost E.ON Földgáz, aktivní legitimaci k podání opravného prostředku proti rozhodnutí tohoto regulačního orgánu týkajícímu se řádu soustavy.
- 38 Jak uvedl generální advokát v bodech 36 a 37 svého stanoviska, druhá směrnice neobsahuje žádné zvláštní ustanovení, které by hospodářským subjektům zakládalo právo na prostředek nápravy soudní cestou proti takovému rozhodnutí regulačního orgánu, jako je rozhodnutí č. 98/2010.
- 39 Je však třeba uvést, že nařízení č. 1775/2005, které je nařízením použitelným *ratione temporis* z hlediska skutkového stavu ve sporu v původním řízení, stanoví harmonizovaná pravidla pro přístup tržních subjektů k plynárenské přepravní soustavě.
- 40 Podle bodu 23 odůvodnění a čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení je jeho cílem stanovit nediskriminační pravidla pro podmínky přístupu k plynárenským přepravním soustavám s přihlédnutím ke zvláštnostem celostátních a regionálních trhů, aby bylo zajištěno řádné fungování vnitřního trhu se zemním plynem.
- 41 Z článku 1 odst. 1 druhého pododstavce uvedeného nařízení v tomto ohledu vyplývá, že toto nařízení má konkrétně stanovit harmonizované zásady pro přidělování kapacity a řízení překročení kapacity.

- 42 Článek 5 téhož nařízení zakotvuje zásady, které musí provozovatelé přepravních soustav respektovat při zavádění těchto mechanismů a postupů, aby účastníkům trhu zajistili přístup k přepravní soustavě za nediskriminačních a průhledných podmínek. Podle čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení č. 1775/2005 jsou zásady zakotvené v uvedeném článku 5 upřesněny v pokynech uvedených v příloze tohoto nařízení.
- 43 Z bodu 17 odůvodnění a z čl. 10 prvního pododstavce nařízení č. 1775/2005 dále vyplývá, že regulační orgány mají povinnost dohlížet v rámci svých pravomocí na dodržování zásad stanovených v článku 5 a v příloze tohoto nařízení.
- 44 Z toho vyplývá, že regulační orgán, který stejně jako ve věci v původním řízení přijme rozhodnutí, kterým se mění úprava v řádu soustavy týkající se přidělování kapacity a řízení překročení kapacity provozovatelem soustavy, musí dohlédnout na to, že budou dodrženy zásady stanovené v nařízení č. 1775/2005 a zejména zásady obsažené v jeho článku 5 ve spojení s přílohou tohoto nařízení.
- 45 Pokud jde o otázku, zda článek 5 nařízení č. 1775/2005 ve spojení s přílohou tohoto nařízení zakládá takovému hospodářskému subjektu, jako je E.ON Földgáz, za okolností věci v původním řízení práva, která je regulační orgán povinen respektovat v případě, že přijme rozhodnutí, kterým se mění povinnosti týkající se postupů pro přístup k této soustavě a provozovateli soustavy je ukládají předpisy, je třeba zdůraznit, že společnost E.ON Földgáz je třeba jakožto držitele oprávnění k přepravě plynu v soustavě považovat za uživatele soustavy ve smyslu článku 2 odst. 1 bodu 11) nařízení č. 1775/2005. S ohledem na znění tohoto ustanovení totiž přiznání postavení uživatele soustavy nezávisí na tom, zda takový hospodářský subjekt ve skutečnosti uzavřel smlouvu s provozovatelem soustavy, neboť toto postavení má každý zákazník i každý potenciální zákazník provozovatele soustavy.
- 46 Vzhledem k cíli sledovanému nařízením č. 1775/2005, který byl připomenut v bodě 41 tohoto rozsudku, musí být zásady obsažené v článku 5 tohoto nařízení ve spojení s přílohou uvedeného nařízení vykládány v tom smyslu, že představují ochranná opatření stanovená v zájmu uživatelů, kteří chtějí získat přístup k soustavě, a zakládají jim tedy práva (obdobně viz rozsudek Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, bod 34).
- 47 Pokud jde konkrétně o mechanismy pro přidělování kapacity a řízení překročení kapacity, z bodu 2.1.3. přílohy nařízení č. 1775/2005 vyplývá, že tyto mechanismy a tato řízení nebrání nově přichozím v přístupu na trh ani jim nekladou neodůvodněné překážky v přístupu na trh. Tyto mechanismy navíc nebrání účastníkům trhu, včetně nově vstupujících účastníků a společností s malým podílem na trhu, v účinné hospodářské soutěži.
- 48 Z výše uvedeného vyplývá, že takovému hospodářskému subjektu, jako je E.ON Földgáz, svědčí za okolností ve věci v původním řízení určitá práva na základě článku 5 nařízení č. 1775/2005 ve spojení s přílohou tohoto nařízení a tento subjekt musí být považován za osobu, jejíž práva jsou potenciálně dotčena rozhodnutím regulačního orgánu, kterým se mění ustanovení řádu soustavy pro přidělování kapacity a řízení překročení kapacity.
- 49 Podle ustálené judikatury přitom při neexistenci unijní právní úpravy v této oblasti přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva; členské státy jsou však v každém případě zodpovědné za zajištění účinné ochrany těchto práv (rozsudek Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, bod 48 a citovaná judikatura).
- 50 I když v zásadě přísluší vnitrostátnímu právu, aby určilo aktivní legitimaci procesního subjektu a jeho právní zájem na podání žaloby, unijní právo nicméně vyžaduje vedle respektování zásady rovnocennosti a efektivity, aby vnitrostátní právní předpisy nezasahovaly do práva na účinnou právní ochranu zakotveného v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (v tomto smyslu viz rozsudek Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, bod 49 a citovaná judikatura).

- 51 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na třetí až pátou otázku odpovědět tak, že článek 5 nařízení č. 1775/2005 ve spojení s přílohou tohoto nařízení a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům upravujícím podávání opravných prostředků k soudu, který má pravomoc přezkoumávat legalitu aktů regulačního orgánu, které za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, nepřiznávají takovému hospodářskému subjektu, jako je společnost E.ON Földgáz, aktivní legitimaci k podání opravného prostředku proti rozhodnutí tohoto orgánu týkajícímu se řádu soustavy.

K nákladům řízení

- 52 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) **Směrnice 2009/73/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES, která měla být provedena do 3. března 2011, a konkrétně nová ustanovení zavedená v jejím čl. 41 odst. 17, musí být vykládána v tom smyslu, že se nevztahují na opravný prostředek podaný proti takovému rozhodnutí regulačního orgánu, jako je rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení, které bylo přijato před uplynutím této lhůty pro provedení, pokud řízení o tomto opravném prostředku k uvedenému datu stále probíhalo.**
- 2) **Článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005 ze dne 28. září 2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám ve spojení s přílohou tohoto nařízení a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům upravujícím podávání opravných prostředků k soudu, který má pravomoc přezkoumávat legalitu aktů regulačního orgánu, které za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, nepřiznávají takovému hospodářskému subjektu, jako je společnost E.ON Földgáz Trade Zrt, aktivní legitimaci k podání opravného prostředku proti rozhodnutí tohoto orgánu týkajícímu se řádu plynárenské soustavy.**

Podpisy.